

EL FLUVIA

SURTIRÁ CADA DIMECRES

PREUS

Un número 5 cèntims
 Un any de subscripció 2'50 Ptes.

PERA SUSCRIPCIONS Y DEMÉS

CARRER DE SANT ESTEVE, 20.

INSTINT SUICIDA

Vist el modo poch digne y correcte com se procedí per reorganisar altre volta els Jochs Florals d' aquesta ciutat, ab no poca satisfacció havem llegit en un còlega local, com en contra aquella imposició y arbitrarietat han protestat alguns, y ab els quals també nostra revista uneix la seva protesta. També 'ns plau que 's tracti d' organisar baix una base més ampla y verdaderament *olotina* els mateixos Jochs Florals, fent avinent els organiadors que, de ferho com se deu, no ha de faltalshi la nostra cooperació.

Fetes aquestes declaracions que creyém justes y necessaries, volém provar ara que lo que 's feu en la reunió del dijous per la nova creació dels Jochs Florals lou no sols una cosa irregular y contra el bon sentit nacionalista, sinó que sembla la presidí y governá un cert instint suicida ó desitjós de moure divisions y baralles entre catalanistes d' una mateixa població, fent no poca injuria als mateixos Jochs Florals que deuen ser festes de germanó, concordia y amor.

En efecte, morta ó disolta la *Agrupació Catalanista* que per rahó de certa primacia vingué fent en los pitjors temps del Catalanisme aquesta mena de certamen, es evident que al tractar de reorganisarlos, lo primer que devia acordarse era si la nova entitat se entregaria á la direcció d' un altre Centre que no fos polítich, ó be, si tota volta que tots els partits polítichs militans en nostra ciutat son avuy catalanistes, convenia formar una altre entitat independent, concedint

iguals drets respecte de la mateixa á tots els partis y entitats d' aquesta ciutat.

Si s' acordava lo primer, certament no era ni'l *Centre Autonomista* ni la *Lliga* quins havien de tenir la direcció, puig un y altre fan política, siguent en tot cas molt més indicat per posarse al front dels Jochs Florals l' *Institut Olotí* d' eixa.

En cas d' admetres els centres polítichs y no polítichs en l' organisació dels mateixos, tots ells hi tenen dret, y feren mal els dos centres de pendres la exclusiva en la confecció y aprobació del reglament que deuria regir en cas de que prevalesqués tan estrany y exclusiviste criteri.

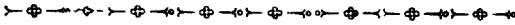
Y si donat el cas que per evitar certs inconvenients, uns poch ens donessin un reglament, aquest deuria ser de tal naturalesa que no 's vejés en ell cap mena de privilegi ni exclusivisme.

Y lo més grave no es aquí, sinó que de les dos entitats cridades una ho fou per sorpresa, de lo que'n protesten la majoria dels components de la *Lliga*, recayguent sobre 'l President de la mateixa justes y amargues censures per el seu procedir poch recte, puig se separá per complert del criteri rahonable de la casi totalitat dels seus companys, permetent fossin arastrats á una votació precipitada y poch reflexiva y en la apariencia ja previament acordada.

Nosaltres comprenem que 'ls Jochs Florals fossin fets per una sola entitat quant eren calificats ab el motiu *dels de la ceba* els qui tals aficions mostraben, més avuy que tothom vol ser catalanista el volguer estrenyer motllos es una cosa irregular, va contra el bon sentit y expo-

sa á una mort segura y á divisions fatals lo que hauria de ser font de vida y llás de germanor cordial.

La Redacció

ASSUMPTES MUNICIPALS

EL TEATRE.

II.

Aquí á Olot hi ha tres opinions manifestades pública y privadament, respecte á les funcions que deuen donarse en el teatre municipal.

Uns volen *sarsuela*, altres *drama*, y n' hi ha que no agradantlos hi el teatre ó considerantlo dolent, no volen res.

Els primers prefereixen la *sarsuela* perquè es més alegre; dels segons n' hi há dos grupos, uns que s' estimen més el *drama* per lo que aquest genre té de artístich y educatiu, y altres per lo que 's presta menys á desmoralisar; els tercers afirmen rodonament que tan immoral es un genre com l' altre y no 'n volen cap, olvidant que, malgrat sa radical opinió el teatre municipal ha de funcionar ab una ó altre mena de produccions.

Nosaltres creyém que al judicar sobre el teatre no 's pot ser tan simplista, que s' han de tenir en compte totes les circumstancies y que, estudiades aquestes en el terreno de la realitat, s'ha de formar la opinió definitiva.

Els partidaris de la *sarsuela*, han de convencers de que en nostre ciutat es del tot impossible que pugui funcionar hi may una mitjana companyia de *sarsuela*, á menys que 's vulgui condemnar als executants á patir gana, cosa que no 's pot desijar de ningú per *cómich* que sigui. Y aixis resulta que quan han vingut companyies de *sarsuela*, ó be n' han sortit ab les mans al cap, ó s' han rifat el públich executant les obres á la altura del més insignificant escenari de la Vall d' Arán, si es que allá hi pot haver públich de tan amples *tragaderes*. Lo

corrent ha sigut, perxó, que 's logressin les dos coses á la vegada.

Per lo tant creyém que pensen bé els partidaris del *drama*, primerament perquè es més fácil lograr que vingui un millor conjunt d' artistes; en segón lloch perquè essent aquets en menys nombre es més probable que en treguin els gastos, y darrerament perquè hi há molt per triar y es més fácil que la moralitat en surti menys atropellada y l' art més ben parat.

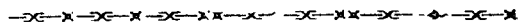
Peró els que van al teatre sols per divertir-se, (qu' al fi y al cap son els més) diuhen que ab el *drama* en surten encaparrats y que no 'els hi agrada; y les persones aymants de la moralitat temen que ab el *drama* s' escampin males doctrines.

Al nostre modo de veurer tot se pot arreglar. Se pot proporcionar gust als que 's volen divertir, y 's pot garantir forsa (ja varem indicar en el darrer article que opinavem que avuy per avuy no 's pot utilizar el teatre com á instrument d' educació moral) el que les bones costums no 's ressenteixen del teatre.

¿Com? Senzillament, procurant que vingui una companyia de declamació ab un repertori mixte, ó sigui una colecció d' obres cómiques de bon gust, y alguna producció dramática que al ensemps que sigui artística no ofengui els bonsentiments ni les bones costums.

En el próxim y darrer article, procurarem indicar la nostre opinió respecte á com ho ha de fer l' Ajuntament pera lograr aquest resultat.

FRANCISCO FONTFREDA.

REPRIMENDA

Tossuda, desvergonyida,
me feries perdre el seny!
¿ab quina cara 't presentes
per la plassa y pels carrers
escampant les *literaries*
pudentes com un femer?...
No 't fa vergonya, tronada,
després d' aná á capgirells

remenar certes miseries
 qu' infesten á n' el jovent?...
 ¿Á qué descriurer les llagues
 de la humanitat conscient,
 si fins els que les sofreixen
 son els que les ploren més?...
 ¿Es que boija t' hi rebeixes
 en el dany qu' ens estás fent,
 ó pretents d' aquesta vila
 ferme un gran pudrimener
 per serne tu la regina
 ja qu' entre 'ls bons no ho pots ser?...
 Deixa donchs eixes miseries,
 aixeca el teu cor al Cel
 y donens *literatures*
 qu' ens dignifiquin ¿m' entens?
 y á certs *cuadros de la vida*,
 compassiva corri un vel:
 sols qui ha perdut la vergonya
 escriurà en el feu paper
 el pòsit de pestilencia
 en que s' hi anega el cor seu.
 ¿Y t' permeten els teus *savis*
 malmets al ignocent
 pintantli tristes miseries?...
 ¡Aixó si que no ho comprenc!
 siguent ells els qui critiquen
 si 'ha brutisia pel carrer,
 si aquell porta les mans brutes,
 si l' altre hi porta el clatell,
 si se senten males flayres
 de la vila en els indrets,
 si les besties ens embruten
 els carrers. ¡Ah! sempre nets
 els voldrien aquets *critics*
 per empastifarlos ells
 ab eixes *literatures*
 mal escullides, per cert.
 ¿Creurás que 'm sembla mentida
 la campanya que esteu fent
 contra la vila? á qui *pia*
 li diu un senyor modest
 mofantsen, com si ser pio
 rebaixés! ¡Oh Deu del Cel!
 y ab tots els lentes que porta
 no veu que 's rabaixa ell,
 que ¡pobret! busca pessetes
 ab apellido estrafet.
 Si Senyor, tots el coneixen
vull pas m' ho digui qui es.
 Y tu, pubilla del *amo*
 escolta lo que diré,
 si continues la gresca
 mofante del pobre teu:
 Olotins, aneu alerta;
 á qui manteniu mireu;
 vos diuen mil tonteries

á cambi d' alguns *cuartets*,
 tonteries que os rebaixen
 devant de molts forasters
 que vindrien. no hi ha dubte
 á passar l' istiu vinent.
 Ells critiquen vostres filles.
 fan burla del jovenets;
 vos diuhen *bruts* á tot serho;
 vos diuhen mil penjaments,
 y tot ho pagueu vosaltres
 ab els vostres centimeis.
 Y encare mes, aquets centims
 que 'n la revista esmerseu
 embrutirán vostres cases
 sembrant idees arreu,
 que voldrieu ben llunyanes
 en pro de vostres fillets.
 ¿La sostindrien encare
 si d' eix modo continués?...
 Pro si noteu que 's retracta
 si arrepentida del cert
 trevalla en pro de la vila
 sens rebaixarnos per res;
 si les seves *literaries*
 son literaries del cel
 ó de la terra ben netes
 de lo que massa veyém,
 aleshores manteniula
 car ¡pobreta! sense seny
 en poc temps s' en aniria
 á fer malves al canyet...
 Tot aixó y altres cosetes
 diria á 'n els quatre vents,
 encar que tu 't reventassis,
 que no hi perdriem pas res.

JOSEPH FONTCLARA.

FALSETATS Y

SENTENCIES GITANESQUES

Fa dues setmanes que 'l bonatxás de *El Deber*, ab tota serietat, va escriguent articles pera demostrar la falsetat d'uns fets y d' unes histories, que ve insertant tot enrabanat, el cólega local la *Revista Olotina*, quina no poguent refutar per tractarse de fets reals, concrets, y casi diriem escrits en la memoria de tothom, aparentant no contradir ni volguer contestar, torna sempre als seus tretzes, falseja la historia de la manera que á

ella li convé y peti com peti. Si li convé al cólega católich, enteris de la següent historia:

El meu amich Mossen Joan vicari de Figueras, s'estava al despatx de la Rectoria, quan se li presentá un gitano alt, ben plantat, ab grosses patilles y després de saludarlo, fent moltes reverencies, li digué: *Padre Joan*, jo venia per casar ma filla tal com mana la Santa Mare Esglesia.—*Bueno* home, me n'alegro, assenteuse Baldiri assenteuse, sense compliments. Y donchs com se diu la noya?—*María Patrach y Soler*, nasqué á Figueras l'any 1878. Lo vicari prengué'l llibre de baptismes, comensá á fullejar y trová una noya que's deya *María Soler y Patrach*. Lo meu amich avinentá al gitano que no trobava el nom de sa filla, trobo el nom de *María Soler y Patrach*, batejada el mateix any que ho fou vostra filla, pero no la *María Patrach y Soler*.—*¡Ah!* *Padre Joan*, sab que's aixó, es que la meva mossa deurá ser *Soler y Patrach*.—Be escoltéu, com us diheu vos de nom de casa?—*Jo, Padre Joan, Patrach*.—Donchs la *María* que trobo en el llibre no pot ser la vostra filla, ja que per serho, vos us hauriau de dir *Soler*.—*Ah!!* ja, ja, vostè te rahó *Padre Joan*, es la meva dona que's diu *Patrach y jo'm dich Soler*.—Es dir que vos sou *Baldiri Soler?*; y la dona preguntá el vicari?—*Teresa Soler* contestá el gitano.—*No* home no, vostra dona tindria de dirse *Teresa Patrach*.—*Oh!* si senyor, si senyor, ara ho entench.—Peró home de Deu repregué 'l vicari no ho veyeu quins embolichs? y tot plegat per no contestar exactament á lo que us demano.

Veuré *Padre Joan*, no s'hi enfadi, nosaltres estém tan acostumats á no dir la veritat, que quan ne volém expressar una no savém com ferho.—Peró valgam Deu, perquè no la diheu la veritat. Ja veuré *Padre Joan*, els demás ja la diuhén, y si nosaltres també la deyem tota ja no podriam viure.

Apliqui el *Deber*, el quènto del gitano y vegi si li surt el compte

NOVES

El divendres prop-passat, va tenir lloch en una de les sales de l' "Institut Olotí," una reunió per llegir, discutir y aprovar els Estatuts d' una nova entitat hereua de la "Agrupació," á fi de cuydar-se de la organisació del Certamen Literari, que desde molts anys ve celebrant-se en nostra ciutat. Va ser molt discutit l' article que fá referencia als socis; la ponencia proposá, y aixís fou aprovat en votació ordinaria, que no poden ser socis de la nova entitat, no més els que hagin format part de la "Agrupació," ó bé de Juntas ó Jurats de certamen anteriors, ó que, siguin socis del "Centre Autonomista," ó de la "Lliga Regionalista." La majoria dels socis d' aquesta entitat, que assistiren á la reunió, donant prova d' una gran educació política, se oposaren inutilment á tals entrebanchs y monopolis, aportant arguments contestats solsament ab les paraules de votació, votació, sortides de la boca dels monopolisadors d' una festa que ja es hora que deixi de ser política per ser exclusivament literaria, tota vegada que'l catalanisme ja te els seus Centres polítichs que treballen per fer de cada catalá un catalanista, y de cada espanyol un autonomista. Estranyém moltíssim que no's convidessin á n' els que havien format part de Juntas y Jurats anteriors; tota vegada que poden formar part de dita entitat. Creyem haurien estat més acertats deixant l' entrada oberta á tothom, ab la única salvatat de qué, en lo successiu per tenir vot en les reunions generals téis un any que fossin socis de la nova entitat, evitantse d' aquesta manera que caygués sobre d' ella l' odiós estigma del monopoli.

Havém rebut el nombre de despedida de *Lo Geronés*, y sentim verament perdre un company que tan ha fet per nostres ideals més per altre part, ens satisfá sa despedida perquè creyém que no tardará en apareixer de nou á la lluyta com á diari, y será molta més la tasca que podrá fer.